

Zámbó László, igazságügyi szakértő
zambo.laszlo01@gmail.com

Papp Imre, vizsgáló mérnök – ÉMI Nonprofit Kft., nyílászáró szakértő (MMK-01-4917)
ipapp@emi.hu

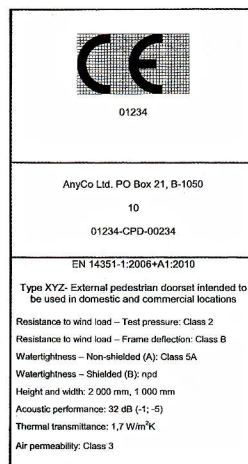
Nyílászárók CE-jelölése és a forgalomba hozatal dokumentumai

A nyílászárókra vonatkozó előírásokat a közelmúltig magyar követelményszabványok tartalmazták. A külső homlokzati ablakok, erkélyajtók, tetőablakok és bejárati ajtók megfelelőségigazolásának alapja azonban a 2006-ban megjelent MSZ EN 14351-1:2006 számú európai termékszabvány [7] lett, mely 2010. január 31-ét követően a termékek CE-jelölésének a műszaki alapját képezi. A megfelelőség igazolását ma már a szállító megfelelőségi nyilatkozata és a terméken elhelyezett CE-jelölés képezi.

MI IS AZ A CE-JELÖLÉS?

A CE-jelölés az EU ún. új megközelítésű irányelvei, direktívái szerinti megfelelőségjelölés. A *Conformité Européenne* kifejezés kezdőbetűiből származik, és azt jelenti, hogy a termék megfelel a direktívák alapvető védelmi követelményeinek, így vélelmezhetően a biztonsághoz fűződő közérdeknek is. A CE-jelölés feltüntetése azért fontos, mert e jelölés nélkül az EU-ban számos műszaki terméket nem szabad forgalomba hozni vagy bevinni. A CE-jelöléssel a gyártó világossá teszi, hogy a vonatkozó direktíva követelményeit betartotta, az előírt konformitási eljárást lefolytatta, tehát a termék megfelel minden követelménynek, amely a gyártót a termékkel kapcsolatban terheli (1. ábra).

1. ábra: Bejárati ajtó CE-jelölés mintája a vonatkozó termékszabvány-módosítás [8] ZA mellékletében

Az EU direktíváinak való megfelelés

A CE-jelölés azonban csak az EU követelményeinek (direktíváinak) való megfelelést igazolja, nem megkülönböztető minőségi jel, és nem a vásárlók tájékoztatására szolgál. Feltüntetése az új megközelítésű direktívák hatálya alá tartozó termékeken kötelező, a CE-jelölés nem a marketing eszköze. Jelenleg mintegy húsz új megközelítésű direktívát adtak ki, ezek túlnyomó részét nemzeti jogszabályként már hazánkban is bevezették. Ilyen szabályozás van az építési termékekre [1], villamossági termékekre, gépekre, gázkészülékekre, játékokra stb.

Tartalma és feltüntetésének jelentősége

A CE-jelölés alapvetően a hatóságok számára szól. Ha a terméken feltüntették a CE-jelölést, az EU és a hazai vám-, piac- és más felügyeleti hatóságok kötelesek vélelmezni, hogy a direktívák védelmi és más alapvető előírásait a szállító betartotta, ezért a termék az EU és hazánk területén szabadon forgalmazható. Piacellenőrzés során a hatóság kérheti a CE-jelölés megalapozottságának bizonyítását, az előírt tartalmú megfelelőségigazolást és a műszaki dokumentációt. A CE-jelölés feltüntetésének feltétele, hogy a termékre vonatkozó valamennyi direktíva előírásai szerinti megfelelőségértékelési eljárásokat pozitív eredményre végezzék el, amelyről hatósági ellenőrzés céljából álljon rendelkezésre részletes, előírt tartalmú műszaki dokumentáció. A termék feleljen meg a direktívák alapvető követelményeinek, és elsősorban a hatóságok számára erről a megfelelőségről joghatályos, előírt tartalmú szállítói megfelelőségi nyilatkozatot – egyes termékeknél megfelelőségi tanúsítványt is – állítsanak ki. A megfelelőségi nyilatkozat helyességéért a gyártó felelős. Ha nem használják a CE-jelölést (a jelölési kötelezettség alá eső termék nincs megjelölve, vagy a jelölés nem megfelelő), a forgalomba hozatal nemzeti és EU-s törvényekbe ütközik. Ennek következménye lehet a forgalomból való kivonás, pénzbüntetés és büntetőjogi felelősségre vonás is.

SZÜKSÉGES FORGALOMBA HOZATALI DOKUMENTUMOK

Még a nyilatkozat formája, fajtája sem olyan egyértelmű a gyártók számára. Általában a gyártó, szállító nyilatkozata annak igazolásához kell, hogy a szállított termék tulajdon-

ságai megegyeznek a bevizsgált termék tulajdonságaival. Minőségbiztosítási rendszert tanúsító vagy az üzemgyártás-ellenőrzési igazolás kellhet azért, hogy mindezt el is lehessen hinni, illetve hogy a gyártó igazolni tudja, hogy a tulajdonságok állandóak.

A szállítói megfelelési nyilatkozat

Ez a magyar piacra szánt termékek esetén szükséges. A laboratóriumi vizsgálati eredmények, szabványossági vizsgálatok alapján a gyártó nevében kiállított bizonyítvány, amely azt hivatott tanúsítani, hogy a termék mindegyike megegyezik a típustanúsítványban szereplő termék tulajdonságaival.

A vonatkozó 3/2003. (I. 25.) BM–GKM–KvVM együttes rendelet [5] 5. számú melléklet 2. pontja szerint kötelezően fel kell tüntetni:

- a gyártó nevét, azonosító jelét (márkajelét) és címét;
- a termék rendeltetési célját és azonosításához szükséges adatait; a gyártás dátumát, a termék típusát;
- azon szervezetek megnevezését, azonosítási számát, amelyek tanúsítványai alapján a megfelelési nyilatkozat kiadásra került;
- azon műszaki specifikációk (szabvány vagy más műszaki előírás, követelmény) felsorolását, amelyeknek az építési termék vizsgálattal igazoltan megfelel;
- a megfelelési nyilatkozat érvényességi idejét (kötelező megfelelési (szavatossági) idő);
- a szállító, gyártó megfelelésigazolás aláírására felhatalmazott képviselőjének (egyszemélyi felelős) nevét és beosztását;
- a megfelelési nyilatkozat azonosító számát, a kiállítás dátumát, a kiállító cégszerű aláírását.

Ez a megnevezése a belsőtéri ajtók magyar követelményekre, Építőipari Műszaki Engedélyre alapozott nyilatkozatának.

Az EK-megfelelési nyilatkozat

Ez az összeurópai piacra szánt termékek esetén szükséges. Európai közösségi nyilatkozatnak (EK-nyilatkozat) vagy konformitási nyilatkozatnak szokták fordítani angolból. A szállítói megfelelési nyilatkozatnál leírtakon túlmenően tartalmazza:

- a CE-grafikát,
- a CE-jelölés tartalmi elemeit.

Ezt a megnevezést kell alkalmazni, mondja ki egy irányadó irat [2], ha van a termékre harmonizált szabvány. Tehát a homlokzati ablakok, erkélyajtók, tetőablakok és bejárati ajtók esetében ez a változat készítenendő. Építési termékre vonatkozó nyilatkozatot minden esetben a termékkel együtt kell átadni a vásárlónak, és ezt a kötelező megfelelési idő végéig nyilván kell tartani. Az ablakokra, ajtókra vonatkozó termékszabvány [7], mint műszaki specifikáció 8. fejezete szerint a gyártónak megfelelő tájékoztatást kell szolgáltatnia a termékének nyomon követhetősége érdekében, kapcsolatot biztosítva a termék, a gyártó és

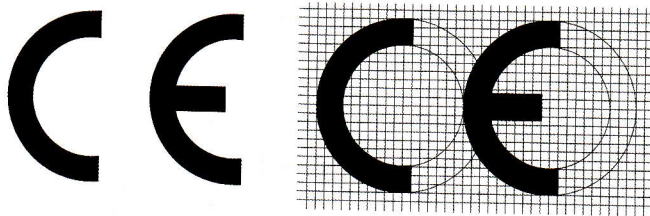
a gyártás között. Ezt a tájékoztatást vagy egy termékcímkén, vagy egy részletes kísérő dokumentációban, vagy a gyártó által közzétett műszaki leírásban kell elhelyezni.

A nyomon követhetőséget úgy is lehet biztosítani, hogy a konkrét terméktétel azonosítóját feltünteti a gyártó az ellenőrzési dokumentumban és az EK-nyilatkozaton is, ez a megfelelési nyilatkozat azonosító száma.

A CE megfelelési jelölés (címke)

Tartalmi követelményei a vonatkozó 3/2003. (I. 25.) BM–GKM–KvVM együttes rendelet [5] 6. számú melléklet szerint:

- a grafikai jelölés magassága nem lehet kevesebb, mint 5 mm (2. ábra);
- gyártó neve vagy azonosító jelölése;
- azokat a gyártási (típus) számokat, amelyek a termék (szállítmány) azonosíthatóságát lehetővé teszik (ha a műszaki specifikációban előírták);
- a gyártási év utolsó két számjegyét;
- az ellenőrző (vizsgáló) szervezet azonosító jelét;
- a megfelelési tanúsítvány (vizsgálati jelentés, jegyzőkönyv) számát.

2. ábra: CE-jelölés grafikai szimbólum a Bizottság 1993. július 22-i 93/68/EGK irányelve szerint

Használati útmutató

Minimális tartalmi elemek a termékszabvány [7] 6. fejezete szerint:

- tárolás és kezelés,
- beépítési követelmények,
- karbantartás és tisztítás,
- végfelhasználás, beleértve a szerkezeti elemek cseréjét,
- használati biztonság.

Sok garanciális/szavatossági probléma megelőzhető, ha az útmutató lépésenként ismerteti a beépítés folyamatát, lépéseit, illetve tartalmazza a beépítés csomóponti rajzát. Tisztázni kell a gombavédőszeres kezelés szükségességét, illetve a felületkezelés, felületvédelem, nem utolsósorban a rendeltetésszerű használat, a különleges funkciók (pl. részszellőzőállás, többpontos záródás) használatának módját.

A szavatosság

A szavatosságra vonatkozóan a 11/1985. (IV. 22.) ÉVM–IpM–KM–MÉM–NkM együttes rendelet [8] szerinti tájékoztatást kell adni. Elsősorban a gyártó érdeke, hogy rögzítse a szavatosság vállalást kizáró okokat, ezek lehetnek a nem megfelelő beépítés, a felületkezelés elmulasztásából eredő meghibásodások vagy a vásárlást követően keletkezett külső mechanikai, szállítási vagy raktározási hibából eredő sérülések.

Szavatossági fogalmak

Az előző bekezdések után magyarázatot érdemel néhány fogalom, melyek tartalmát a gyártók is sokszor összekeverik.

■ Termékszavatosság

Lényege, hogy a gyártó szavatolja, hogy az előírt időn belül, rendeltetésszerű használat mellett, nem jelenik meg a terméken rejtett gyártási vagy anyaghibára visszavezethető meghibásodás. Vita esetén a vásárlónak kell bizonyítani, hogy rendeltetésszerű használat mellett keletkezett a hiba.

■ Kellékszavatosság

A kellékek a termékhez jogszabályban vagy szabványban előírt dokumentumok, amelyeket kötelezően át kell adni a vásárlónak (használati útmutató, szállítói megfelelőségi- vagy EK megfelelőségi nyilatkozat és CE-címke). Bizonyítási teher a gyártónál van. A gyártónak kell bizonyítani, hogy a tartalma megfelel az előírásoknak, és átadta a vevőnek.

■ Garancia = jótállás

A szavatosságnál nagyobb felelősségvállalás, az öt év első hat hónapjában a gyártónak kell bizonyítani, hogy a ter-

mék anyag- vagy gyártási hibáktól mentes volt a hiba keletkezésének időpontjában, még akkor is, ha nem vállalt külön garanciát a termékére. Külön garanciavállalás esetén rögzítenie kell a gyártónak, hogy az mennyi időre, mire vonatkozik – elterjedt az 1 éves garancia vállalása – és a vállalási feltételeket is közölni kell írásban. ■

További információk (irodalomjegyzék)

- [1] 89/106/EGK Építési Termék Irányelv (CPD)
- [2] Guidance Paper D-D. Irányadó irat (a 89/106/EK Építési Termék Irányelvre vonatkozólag): AZ ÉPÍTÉSI TERMÉK IRÁNYELV SZERINTI CE JELÖLÉS
- [3] 1999/93/EK Európai Közösségek Bizottsága határozata (1999. január 25.)
- [4] 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről – Építési Törvény (ÉTV)
- [5] 3/2003. (I. 25.) BM–GKM–KvVM együttes rendelet az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól
- [6] 11/1985. (IV.22.) ÉVM–IpM–KM–MÉM–NkM együttes rendelet egyes épületszerkezetek és azok létrehozásánál felhasználásra kerülő termékek kötelező alkalmassági idejéről
- [7] MSZ EN 14351-1:2006: Ablakok és ajtók. Termékszabvány, teljesítőképességi jellemzők. 1. rész: Tűzálló és/vagy füstgátló tulajdonság nélküli ablakok és külső bejárati ajtók.
- [8] EN 14351-1:2006+A1:2010:E: Ablakok és ajtók. Termékszabvány, teljesítőképességi jellemzők. 1. rész: Tűzálló és/vagy füstgátló tulajdonság nélküli ablakok és külső bejárati ajtók. (Kiegészített szabvány angol változata)